T094 ATĐ 6 (58) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q199-Kiến Uẩn-Luận về Kiến

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 199

LUAÄN VEÀ KIEÁN (Phaàn 2)

Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Taát caû só phu, Boå-ñaëc-giaø-la coù nhöõng söï caûm thoï, taát caû ñeàu laáy söï bieán hoùa töï taïi laøm nhaân. Ñaây laø Giôùi caám thuû, khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laøm Nhaân, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ñaây laø Giôùi caám thuû, khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laøm Nhaân, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo, hoaëc vì söï suy xeùt khoâng ñuùng ñaén, hoaëc vì ñaït ñöôïc Ñònh, hoaëc vì baïn aùc maø khôûi leân kieán chaáp naøy, nhö tröôùc neân bieát. Nhöng caùc phaùp sinh khôûi khoâng phaûi laø nhôø vaøo töï taïi maø daàn daàn sinh khôûi. Nghóa laø caùc theá gian, neáu nhôø vaøo bieán hoùa töï taïi maø sinh khôûi, thì leõ ra taát caû cuøng luùc maø sinh khôûi, bôûi vì nhaân aáy ñeàu coù, khoâng coù gì coù theå chöôùng ngaïi laøm cho khoâng sinh khôûi? Neáu cho raèng töï taïi laïi coøn chôø ñôïi nhaân khaùc môùi coù theå sinh khôûi, thì khoâng phaûi laø töï taïi, bôûi vì gioáng nhö nhaân khaùc? Neáu cho raèng caùc phaùp ñeàu töø yù thích töï taïi maø sinh khôûi, cho neân khoâng laäp töùc khôûi leân, thì yù thích töï taïi vì sao khoâng laäp töùc sinh khôûi, bôûi vì yù thích sinh khôûi töï taïi aáy luoân luoân coù, khoâng coù gì coù theå ngaên caûn? Neáu cho raèng töï taïi laïi coøn chôø ñôïi nhaân khaùc môùi sinh khôûi, thì yù thích khoâng phaûi laø töï taïi? Laïi laø voâ cuøng taän, bôûi vì nhaân aáy coøn chôø ñôïi nhaân khaùc sinh khôûi. Vaû laïi, neáu caùc phaùp sinh khôûi töï taïi, thì nhaân khoâng coù gì khaùc bieät, cho neân phaùp seõ khoâng coù gì khaùc bieät. Neáu cho raèng töï taïi sinh khôûi moät phaùp ban ñaàu, veà sau töø phaùp aáy chuyeån ñoåi laïi sinh khôûi nhieàu phaùp khaùc, thì phaùp aáy laøm sao coù theå sinh khôûi nhieàu phaùp cuõng nhö töï taïi, bôûi vì Theå laø moät? Laïi nöõa, phaùp ñaõ sinh cuõng seõ laø thöôøng coøn, bôûi vì quaû töïa nhö

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 849

nhaân? Laïi nöõa, Theå cuûa töï taïi leõ ra khoâng coù theå sinh khôûi, bôûi vì Theå aáy laø thöôøng coøn gioáng nhö hö khoâng? Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Taát caû só phu, Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ caûm thoï ñeàu laø khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân. Ñaây laø Taø kieán baøi baùc veà Nhaân, do kieán Taäp maø ñoaïn. Ñaây laø Taø kieán baøi baùc veà Nhaân, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Taäp maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo, thaáy caùc hình töôùng nhaân quaû cuûa theá gian khoâng phaûi laø nhaát ñònh töông töï, coù nhöõng ngöôøi tìm caàu hoaëc laø khoâng ñöôïc keát quaû vöøa yù, lieàn gaït boû moïi söï caûm thoï laø khoâng coù nhaân-khoâng coù duyeân. Nhöng moïi söï caûm thoï khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân duyeân, bôûi vì hieän thaáy caùc phaùp do nhaân duyeân sinh khôûi, chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc phaùp cuøng luùc sinh khôûi. Neáu khoâng coù nhaân duyeân thì leõ ra ñeàu cuøng luùc sinh khôûi, leõ ra taát caû caùc phaùp khoâng coù gì sai bieät. Neáu khoâng coù nhaân duyeân thì do ñaâu maø sai bieät? Vì vaäy, moïi söï caûm thoï khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân duyeân. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Töï mình laøm khoå-vui, ngöôøi khaùc laøm khoå-vui, töï mình vaø ngöôøi khaùc laøm khoå-vui. Ñaây laø Giôùi caám thuû, khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laøm Nhaân, do kieán Khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoå-vui ñaõ caûm thoï khoâng phaûi laø töï mình laøm ra, khoâng phaûi laø ngöôøi khaùc laøm ra, khoâng coù nhaân maø sinh. Ñaây laø Taø kieán baøi baùc veà Nhaân, do kieán Taäp maø ñoaïn. Ñaây laø Giôùi caám thuû, khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laøm Nhaân, vaø Taø kieán baøi baùc veà Nhaân, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn vaø do kieán Taäp maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø nhaân duyeân cuûa Voâ y Ca-dieáp-ba laø Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp naøy. Voâ y Ca-dieáp-ba kia luùc xöa coøn laø taïi gia, ñaõ töøng laøm chuû buoân, nhieàu laàn ñi vaøo bieån thu thaäp vaät baùu. Laàn ñaàu tieân ñi vaøo bieån thì gaëp phaûi caùc naïn cuûa bieån, gian khoå laém môùi ñöôïc thoaùt naïn, lieàn daáy leân nghó raèng: Naïn khoå naøy laø töï mình gaây ra, bôûi vì luùc ñi vaøo bieån khoâng taém goäi saïch seõ. Luùc ñi vaøo bieån laàn thöù hai thì ngöôøi aáy lieàn töï mình taém goäi saïch seõ, ñaõ ñi vaøo bieån roài gaëp phaûi naïn nhö tröôùc, gian khoå laém môùi ñöôïc trôû veà, laïi daáy leân nghó raèng: Naïn khoå naøy laø do ngöôøi khaùc gaây ra, bôûi vì luùc ñi vaøo bieån khoâng cuùng teá Thieân thaàn. Luùc ñi vaøo bieån laàn thöù ba thì ngöôøi aáy töï mình taém goäi saïch seõ, vaø cuõng cuùng teá Thieân thaàn, ñaõ ñeán giöõa bieån

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 850

gaëp phaûi naïn nhö tröôùc, gian khoå laém môùi ñöôïc thoaùt naïn, lieàn daáy leân nghó raèng: Gian khoå nhö vaäy laø töï mình vaø ngöôøi khaùc gaây ra, bôûi vì luùc ñi vaøo bieån tuy taém goäi-cuùng teá Thieân thaàn maø khoâng thieát tha saâu naëng. Laàn cuoái cuøng thì ngöôøi aáy voâ cuøng thieát tha saâu naëng, taém goäi vaø cuùng teá Thieân thaàn, sau ñoù môùi ñi vaøo bieån, vaøo bieån roài gaëp phaûi naïn cuõng laïi nhö tröôùc, chæ mong ñöôïc trôû veà, laïi daáy leân nghó raèng: Laàn naøy ñaõ

gaëp phaûi khoán ñoán khoâng do mình vaø ngöôøi khaùc, chæ laø khoâng coù nhaân maø maéc phaûi. Ngöôøi aáy bôûi vì ñieàu naøy cho neân ñaõ nhìn thaáy ñôøi soáng taïi gia thaâu nhieáp nhöõng sai laàm, lieàn ñeán xuaát gia trong giaùo phaùp cuûa ngoaïi ñaïo Voâ Y, sau ñoù ôû taïi thaønh Vöông Xaù ñöôïc gaëp Ñöùc Phaät beøn hoûi veà khoå do ai gaây ra? Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân duøng boán phaùp ghi nhôù luaän baøn (töù kyù luaän phaùp) maø ñieàu phuïc ngöôøi aáy, noùi roäng nhö trong kinh Voâ Y Ca-dieáp-ba. Cho neân nhaân duyeân aáy laø Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp naøy. Töø tröôùc ñeán ñaây ñaõ noùi veà caùc Giôùi caám thuû ñeàu do kieán Khoå maø ñoaïn, laø döïa vaøo Ngaõ maø khôûi leân ñieân ñaûo veà Thöôøng, bôûi vì chuyeån ôû nôi quaû, cho neân tuy khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laø Nhaân, nhöng do kieán Khoå maø ñoaïn. Nghóa laø Giôùi caám thuû toång quaùt coù hai loaïi: 1. Khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laø Nhaân. 2. Khoâng phaûi laø Ñaïo maø chaáp laø Ñaïo. Khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laø Nhaân, laïi coù hai loaïi: 1. Do meâ laàm chaáp Ngaõ maø khôûi leân chaáp phaùp laø Thöôøng. 2. Do meâ laàm vieäc laøm ñôøi tröôùc maø khôûi leân caùc loaïi khoå haïnh. Loaïi tröôùc laø döïa vaøo Ngaõ maø khôûi leân ñieân ñaûo veà Thöôøng, bôûi vì chuyeån ôû nôi quaû, cho neân tuøy theo hai kieán chaáp ñieân ñaûo do kieán Khoå maø ñoaïn; loaïi sau chæ chuyeån ôû nôi quaû, bôûi vì töôùng cuûa quaû hieän baøy thoâ thieån coù theå deã daøng nhìn thaáy, cho neân chaáp Nhaân laøm Nhaân khoâng phaûi laø hoaøn toaøn taø vaïy, ñaõ meâ laàm veà töôùng cuûa quaû cho neân cuõng do kieán Khoå maø ñoaïn. Khoâng phaûi laø Ñaïo maø chaáp laø Ñaïo, cuõng coù hai loaïi: 1. Chaáp caùc giôùi höõu laäu ñeàu laø Ñaïo, ñaây laø meâ laàm veà töôùng cuûa quaû hieän baøy thoâ thieån maø khôûi leân, cho neân luùc thaáy roõ Khoå ñeá thì coù theå vónh vieãn ñoaïn tröø. 2. Chaáp caùc loaïi Taø kieán baøi baùc veà Ñaïo ñeàu laø Ñaïo, ñaây laø chính mình traùi ngöôïc vôùi Ñaïo maø chaáp tröôùc meâ laàm, khoâng phaân bieät ñoái vôùi töôùng cuûa nhaân quaû, cho neân luùc thaáy roõ Ñaïo ñeá môùi coù theå ñoaïn tröø. Luùc baøi baùc veà Taäp-Dieät, ñaõ gaït boû töôùng cuûa phaùp ñaõ ñoaïn-ñaõ

chöùng, neáu chaáp laø Ñaïo thì trôû thaønh voâ duïng, cho neân nhaát ñònh döïa vaøo phaùp ñaõ ñoaïn vaø phaùp ñaõ chöùng maø laäp laøm Ñaïo. Vaû laïi, do hoï gaït boû cuøng vôùi Ñaïo khaùc nhau, nhaát ñònh khoâng coù Ñaïo khoâng giaùn ñoaïn maø chaáp vaøo ñoù laøm Ñaïo. Neáu nhö veà sau chaáp vaøo ñoù laøm Ñaïo, nhaát ñònh ôû nôi quaû maø khôûi leân chaáp veà Ñaïo, cho neân luùc thaáy roõ Khoå ñeá, thì kieán chaáp naøy lieàn ñoaïn tröø. Khoâng coù Giôùi caám thuû do kieán Taäp-Dieät maø ñoaïn, bôûi vì Kieán thuû ñaõ chaáp khoâng coù gì ñoái ñaõi nhöng chaáp laøm hôn haún, caùc Taø kieán sau ñeàu coù theå hieän roõ tröôùc maét, cho neân bao goàm boán Boä. Trong naøy, caùc Giôùi caám thuû ñaõ noùi chæ rieâng khoâng phaûi laø Nhaân maø chaáp laø Nhaân, cho neân do kieán Khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Ngaõ vaø theá gian laø phaùp thöôøng haèng, toàn taïi vöõng chaéc, khoâng coù bieán dòch, ñang an truù nhö vaäy. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ñaây laø Bieân chaáp

kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo, hoaëc vì söï suy xeùt khoâng ñuùng ñaén, hoaëc vì ñaït ñöôïc Ñònh, hoaëc vì baïn aùc maø khôûi leân kieán chaáp naøy, nhö tröôùc neân bieát. Nhöng Ngaõ vaø theá gian maø hoï ñaõ chaáp ñeàu khoâng phaûi laø thöôøng toàn taïi, bôûi vì thaät söï thì Ngaõ vaø Ngaõ sôû khoâng coù theå ñaït ñöôïc. Hieän thaáy taát caû höõu tình theá gian vaø moïi vaät treân theá gian, bôûi vì coù chuyeån bieán, do nhaân duyeân maø sinh, caùc quaû baùo sinh khôûi, taát caû ñeàu seõ coù huûy dieät, vì vaäy khoâng neân chaáp Ngaõ vaø theá gian laø phaùp thöôøng haèng, toàn taïi vöõng chaéc..., ñeàu laø hieån baøy veà nghóa Thöôøng. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Voán laø Ñeá, voán laø toàn taïi cho neân Ngaõ coù Ngaõ. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Voán laø Ñeá, ñoù laø bôûi vì nghóa chaân thaät. Voán laø toàn taïi, ñoù laø bôûi vì phaùp voán nhö vaäy. Ngaõ coù Ngaõ, ñoù laø Ngaõ luoân luoân coù. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo, hoaëc vì söï suy xeùt khoâng ñuùng ñaén, hoaëc vì ñaït ñöôïc Ñònh, hoaëc vì baïn aùc maø khôûi leân kieán chaáp naøy, nhö tröôùc neân bieát. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Voán laø Ñeá, voán laø toàn taïi cho neân Ngaõ khoâng coù Ngaõ. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Ñoaïn kieán, do kieán

Khoå maø ñoaïn. Voán laø Ñeá, voán laø toàn taïi, giaûi thích nhö tröôùc. Ngaõ khoâng coù Ngaõ, ñoù laø Ngaõ laø khoâng coù. Hoûi: Ñieàu naøy trong Chaùnh phaùp cuõng noùi laø khoâng coù Ngaõ maø khoâng phaûi laø aùc kieán, ngoaïi ñaïo aáy cuõng noùi khoâng coù Ngaõ, taïi sao laïi goïi laø aùc kieán? Ñaùp: Ñieàu naøy trong Chaùnh phaùp ñoái vôùi taäp hôïp troáng roãng cuûa Haønh laø khoâng coù Ngaõ, thaáy troáng roãng laø khoâng coù Ngaõ maø noùi laø khoâng coù Ngaõ, cho neân khoâng phaûi laø aùc kieán; ngoaïi ñaïo kia ôû trong taäp hôïp troáng roãng cuûa Haønh laø khoâng coù Ngaõ, tuøy tieän noùi laø coù Ngaõ, nhöng noùi Ngaõ aáy veà sau seõ khoâng coù, cho neân chính laø aùc kieán. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Ñoaïn kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo, hoaëc vì söï suy xeùt khoâng ñuùng ñaén, hoaëc vì ñaït ñöôïc Ñònh, hoaëc vì baïn aùc maø khôûi leân kieán chaáp naøy, nhö tröôùc neân bieát. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ, Nhaõn-saéc töùc laø Ngaõ. Ñaây laø Höõu thaân kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ, ñoù laø bôûi vì coù ngoaïi ñaïo chaáp raèng Ngaõ ôû khaép nôi caùc phaùp trong-ngoaøi, luùc Nhaõn nhìn thaáy Saéc thì noùi laø Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ, Nhaõn caên vaø Saéc ñeàu chính laø Ngaõ. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Ngaõ quaùn xeùt khoâng coù Ngaõ, Nhaõn töùc laø Ngaõ, Saéc laø nhöõng ñoà vaät cuûa Ngaõ. Ñaây laø Höõu thaân kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ngaõ quaùn xeùt khoâng

coù Ngaõ, ñoù laø coù ngoaïi ñaïo cho raèng Nhaõn laø khoâng chung, laïi laø phaùp beân trong cho neân chaáp vaøo ñoù laøm Ngaõ, Saéc cuøng vôùi phaùp naøy traùi ngöôïc nhau, bôûi vì chæ laø nhöõng ñoà vaät cuûa Ngaõ, cho neân luùc Nhaõn nhìn thaáy Saéc thì noùi laø Ngaõ quaùn xeùt ñoái vôùi khoâng coù Ngaõ. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ, Saéc töùc laø Ngaõ, Nhaõn laø nhöõng ñoà vaät cuûa Ngaõ. Ñaây laø Höõu thaân kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ, ñoù laø coù ngoaïi ñaïo hieän thaáy maët ñaát-nuùi non ôû theá gian traûi qua thôøi gian daøi khoâng thay ñoåi, cho raèng töông öng vôùi lyù veà Ngaõ, lieàn chaáp laøm Ngaõ; Nhaõn cuøng vôùi phaùp naøy traùi ngöôïc nhau, bôûi vì chæ laø nhöõng ñoà vaät cuûa Ngaõ, cho neân luùc Nhaõn nhìn thaáy Saéc thì noùi laø khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt Ngaõ.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 853

Hoûi: Vì sao khoâng noùi laø khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt khoâng coù Ngaõ? Ñaùp: Bôûi vì taát caû caùc phaùp thaät söï laø khoâng coù Ngaõ, neáu noùi khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt khoâng coù Ngaõ thì chính laø Chaùnh kieán, cho neân ôû ñaây khoâng noùi. Hoûi: Neáu coù ngoaïi ñaïo chaáp Nhó-thanh… laø Ngaõ chöù khoâng phaûi laø gì khaùc, cho neân luùc Nhaõn nhìn thaáy Saéc noùi laø khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt khoâng coù Ngaõ, thì leõ naøo ñieàu naøy laø Chaùnh kieán hay sao? Ñaùp: Hoï chaáp Nhó-thanh… laø Ngaõ, tuy laø aùc kieán nhöng neáu noùi laø khoâng coù Ngaõ quaùn xeùt khoâng coù Ngaõ, thì töùc laø Chaùnh kieán, vì vaäy cho neân khoâng noùi. Trong naøy, caùc Höõu thaân kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi sai bieät cuûa kieán chaáp aáy, cuõng nhö tröôùc neân bieát! Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Ñaây laø Ngaõ, laø höõu tình, laø maïng soáng, laø sinh ra, laø nuoâi döôõng; Boå-ñaëc-giaø-la, yù sinh nho ñoàng, taïo taùc, daïy doã, sinh ra-cuøng sinh ra, khôûi leân-cuøng khôûi leân, noùi naêng, hieåu bieát, cuøng laõnh thoï, khoâng phaûi laø khoâng heà coù, khoâng phaûi laø khoâng hieän coù, ôû khaép moïi nôi choán taïo ra nghieäp thieän aùc, ôû khaép moïi nôi choán nhaän laáy quaû dò thuïc, rôøi boû uaån naøy noái tieáp uaån kia. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi sai bieät cuûa kieán chaáp aáy, cuõng nhö tröôùc neân bieát! Hoûi: Phaàn ñaàu ñaõ noùi ñeán luaän veà Thöôøng cuøng vôùi phaàn naøy ñaõ noùi, coù gì sai bieät? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø döïa vaøo Ñònh, phaàn naøy laø döïa vaøo Taàm-Töù. Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø thaày, phaàn sau laø ñeä töû. Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø quyõ phaïm, phaàn sau laø caän truù. Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø toân troïng, phaàn sau laø hoïc theo. Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø ngöôøi chöùng cuõng laø ngöôøi noùi, phaàn sau laø ngöôøi chöùng maø khoâng phaûi laø ngöôøi noùi. Coù ngöôøi noùi: Phaàn ñaàu laø chaáp Ngaõ töø ñôøi tröôùc ñeán ñôøi naøy luoân luoân coù, phaàn sau laø chaáp Ngaõ töø ñôøi naøy ñeán ñôøi sau luoân luoân coù. Ñaây goïi laø söï sai bieät cuûa luaän veà Thöôøng ôû phaàn tröôùc vaø phaàn sau.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 854

Hoûi: Taïi sao kieán laäp saùu kieán chaáp nhö vaäy, laø vì töï taùnh hay laø vì sôû y-sôû duyeân? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu vì töï taùnh thì chæ caàn coù hai, ñoù laø Höõu thaân kieán vaø bieân chaáp kieán. Neáu vì sôû y-sôû duyeân thì phaûi coù möôøi taùm, ñoù laø döïa vaøo Nhaõn-saéc coù ba, cho ñeán döïa vaøo YÙ- phaùp cuõng coù ba; hoaëc laø thaønh ra ba möôi saùu, ñoù laø döïa vaøo Nhaõn-saéc coù saùu, cho ñeán döïa vaøo YÙ-phaùp cuõng coù saùu? Ñaùp: Trong naøy bôûi vì sôû y-sôû duyeân cho neân kieán laäp saùu loaïi. Hoûi: Leõ naøo khoâng phaûi ñaõ noùi laø thaønh ra möôøi taùm loaïi, hoaëc laø ba möôi saùu loaïi hay sao? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong naøy döïa vaøo haønh töôùng sai bieät cuûa chuû ñoäng hieåu bieát-thuï ñoäng hieåu bieát, caên-nghóa cuûa caên, coù caûnh giôùi-khoâng coù caûnh giôùi maø kieán laäp. Neáu döïa vaøo saùt-na noái tieáp nhau sai bieät thì coù voâ löôïng, nay chæ noùi toùm löôïc baáy nhieâu maø thoâi. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Thoï nhaän naêm duïc vi dieäu goïi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn baäc nhaát trong phaùp hieän taïi. Ñaây laø choïn laáy phaùp thaáp keùm laøm hôn haún, thuoäc veà Kieán thuû, do kieán Khoå maø ñoaïn. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Lìa phaùp ham muoán xaáu aùc baát thieän, coù Taàm-coù Töù, Ly sinh hyû laïc, tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn baäc nhaát trong phaùp hieän taïi. Taàm- Töù vaéng laëng, beân trong ñeàu thanh tònh, taâm luoân luoân höôùng veà taùnh, khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, Ñònh sinh hyû laïc, tieán vaøo Tónh löï thöù hai an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn baäc nhaát trong phaùp hieän taïi. Ly hyû truù Xaû, Chaùnh nieäm-Chaùnh tri, thaân caûm thoï nieàm vui, ngoân thuyeát baäc Thaùnh coù theå buoâng xaû, Cuï nieäm laïc truù, tieán vaøo Tónh löï thöù ba an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn baäc nhaát trong phaùp hieän taïi. Ñoaïn vui-ñoaïn khoå, vui-buoàn tröôùc kia khoâng coøn, khoâng khoå-khoâng vui, Xaû nieäm thanh tònh, tieán vaøo Tónh löï thöù tö an truù ñaày ñuû, goïi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn baäc nhaát trong phaùp hieän taïi. Ñaây laø choïn laáy phaùp thaáp keùm laøm hôn haún, thuoäc veà Kieán thuû, do kieán Khoå maø ñoaïn. Thoï nhaän naêm duïc vi dieäu, ñoù laø ngöôøi vaø trôøi coõi Duïc. Coù ngöôøi noùi: Chæ rieâng trôøi coõi Duïc, bôûi vì naêm duïc ôû ñoù thuø thaéng vi dieäu voâ cuøng. Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi, ñoù laø ñoái vôùi thaân hieän taïi maø ñaït ñöôïc Nieát-baøn. Hoûi: Ñieàu naøy vì sao trôû thaønh Kieán thuû? Ñaùp: Naêm duïc vi dieäu laø phaùp thoâ laäu thaáp keùm, coù veát baån-coù xaáu xa-coù chaát ñoäc-coù hoãn loaïn, vì hoï chaáp laø gioáng nhö nieàm vui cuûa caùc phaùp xuaát ly, hoaëc laø nieàm vui cuûa Nieát-baøn, cho neân trôû thaønh Kieán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 855

thuû. Hoûi: Tieán vaøo boán Tónh löï an truù ñaày ñuû laø coâng ñöùc thuø thaéng, vì sao choïn laáy laøm Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi cuõng goïi laø Kieán thuû? Ñaùp: Tónh löï theá tuïc laø phaùp thoâ laäu thaáp keùm, coù veát baån-coù xaáu xa-coù chaát ñoäc-coù hoãn loaïn, vì hoï chaáp laø gioáng nhö nieàm vui lìa boû veát

baån-xaáu xa, hoaëc laø nieàm vui cuûa Nieát-baøn, cho neân trôû thaønh Kieán thuû. Hoûi: Cuõng coù ngoaïi ñaïo chaáp Ñònh Voâ saéc laøm Nieát-baøn, taïi sao trong naøy khoâng noùi? Ñaùp: Bôûi vì caùc ngoaïi ñaïo aáy phaàn nhieàu chaáp Tónh löï laøm Nieát- baøn, phaàn ít chaáp Voâ saéc; trong naøy döïa vaøo phaàn nhieàu maø noùi, vì vaäy khoâng coù loãi. Laïi nöõa, hoï chaáp Voâ saéc laøm Nieát-baøn cöùu caùnh, trong naøy noùi ñeán Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi, cho neân khoâng noùi ñeán ñieàu aáy. Laïi nöõa, bôûi vì boán Tónh löï Caên baûn laø do Ñaïo cuûa nieàm vui thaâu nhieáp, cho neân caùc ngoaïi ñaïo chaáp laøm Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi; boán Voâ saéc laø do Ñaïo cuûa noãi khoå thaâu nhieáp, cho neân hoï khoâng chaáp laøm Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi. Laïi nöõa, bôûi vì Ñònh Voâ saéc vi teá, cho neân caùc ngoaïi ñaïo khoâng hieåu roõ raøng ñoái vôùi Ñònh aáy, cho raèng laø ñoaïn dieät, sinh loøng voâ cuøng sôï haõi, vì vaäy khoâng noùi ñeán; laø Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán Voâ saéc. Ñaây laø choïn laáy phaùp thaáp keùm laøm hôn haún, thuoäc veà Kieán thuû, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Ñoù laø coù ngoaïi ñaïo nghe noùi Nieát-baøn laø nieàm vui vi dieäu thuø thaéng, lieàn cho raèng neáu ñaït ñöôïc nieàm vui cuûa naêm ñòa thuoäc coõi Duïc-coõi Saéc, thì goïi laø ñaõ ñaït ñöôïc Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi, cho neân khôûi leân kieán chaáp naøy. Coù ngöôøi noùi: Ngoaïi ñaïo ñaït ñöôïc Ñònh theá tuïc, nhìn thaáy caùc loaøi höõu tình trong naêm ñòa thoï nhaän nhöõng ñieàu vui söôùng, lieàn noùi laø ñaït ñöôïc Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi, cho neân khôûi leân kieán chaáp naøy. Coù ngöôøi noùi: Ngoaïi ñaïo do gaàn guõi baïn aùc, cho neân khôûi leân kieán chaáp naøy. Hoûi: Vì sao Kieán thuû naøy laïi do kieán Khoå maø ñoaïn? Ñaùp: Bôûi vì kieán chaáp naøy döïa vaøo Ngaõ kieán maø chuyeån, cho neân chaáp coù Theå cuûa Ngaõ thoï nhaän nieàm vui Nieát-baøn. Laïi nöõa, bôûi vì kieán chaáp naøy chuyeån ôû nôi quaû, cho neân chaáp quaû

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 856

höõu laäu laøm Nieát-baøn. Laïi nöõa, bôûi vì kieán chaáp naøy meâ laàm veà Khoå ñeá, cho neân laáy phaùp khoå laøm vui. Coù chín loaïi Maïn, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán phaân bieät nghóa lyù trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi ñeán chín loaïi Maïn maø khoâng phaân bieät roäng ra, nay muoán phaân bieät cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Trong phaåm luaän veà Kieán naøy chæ caàn phaân bieät veà caùc Kieán, vì sao laïi phaân bieät veà caùc loaïi Maïn? Ñaùp: Tröôùc ñaây ñaõ noùi trong moãi moät uaån noùi ñeán taát caû caùc phaùp, vì theá cho neân trong moãi moät phaåm cuõng noùi ñeán nhieàu phaùp maø khoâng coù gì sai laàm. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Trong phaåm naøy chuû yeáu phaân bieät veà caùc aùc kieán, cuõng phaân bieät veà phaùp töïa nhö aùc kieán, trong caùc phieàn naõo khoâng coù phaùp naøo töïa nhö aùc kieán baèng caùc Maïn, cho neân ôû trong phaåm naøy cuõng phaân bieät veà Maïn.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Bôûi vì caùc loaïi Maïn döïa vaøo Höõu thaân kieán, laø do Höõu thaân kieán nuoâi lôùn, maø hieän roõ ôû tröôùc maét sau Höõu thaân kieán, ñaõ

thaáy Ñeá thì khoâng khôûi leân nöõa, vì vaäy trong phaåm naøy chuû yeáu phaân bieät veà Kieán, cuõng phaân bieät veà Maïn.” Toân giaû Giaùc Thieân noùi raèng: “Caùc loaïi Kieán-Maïn ñeàu khieán cho höõu tình khoù tieán vaøo Phaät phaùp, vì vaäy ñeàu noùi ñeán, nghóa laø caùc höõu tình neáu khoâng coù aùc kieán vaø caùc loaïi Maïn, thì coù theå quy y Chaùnh phaùp cuûa Nhö Lai, tu taäp Phaïm haïnh, thoaùt khoûi noãi khoå sinh töû, ñaït ñöôïc nieàm vui Nieát-baøn; bôûi vì coù Kieán-Maïn cho neân seõ khoâng quy y Chaùnh phaùp cuûa Nhö Lai, maát ñi lôïi ích thuø thaéng.” Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “Caùc loaïi aùc kieán vaø Maïn ñeàu ngaên caûn höõu tình thaân caän baäc Thieän só, laéng nghe Chaùnh phaùp, taùc yù nhö lyù, phaùp tuøy theo phaùp thöïc haønh, sai laàm raát naëng neà, vì vaäy noùi ñeán caû hai loaïi.” Mình hôn ngöôøi, ñoù laø ñoái vôùi ngöôøi baèng mình cho laø mình hôn, laø döïa vaøo Kieán maø khôûi leân Quaù maïn; laø döïa vaøo Höõu thaân kieán maø khôûi leân Quaù maïn, cho neân ñoái vôùi ngöôøi baèng mình cho laø mình hôn ngöôøi, laø thuoäc veà Quaù maïn. Mình baèng ngöôøi, ñoù laø ñoái vôùi ngöôøi baèng mình cho laø mình baèng ngöôøi, laø döïa vaøo Kieán maø khôûi leân Maïn; laø döïa vaøo Höõu thaân kieán maø khôûi leân Maïn, cho neân ñoái vôùi ngöôøi baèng mình cho laø ngöôøi baèng mình

maø cao ngaïo, laø thuoäc veà Maïn. Mình thua ngöôøi, ñoù laø ñoái vôùi ngöôøi hôn mình cho laø mình thua ngöôøi, laø döïa vaøo Kieán maø khôûi leân Ty maïn; laø döïa vaøo Höõu thaân kieán maø khôûi leân Ty maïn, cho neân ñoái vôùi ngöôøi hôn mình nhieàu cho laø mình thua ít, laø thuoäc veà Ty maïn. Coù ngöôøi hôn mình, ñoù laø noùi coù ngöôøi hôn mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi hôn mình noùi laø ngöôøi thua mình, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Coù ngöôøi baèng mình, ñoù laø noùi coù ngöôøi baèng mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi baèng mình noùi laø ngöôøi baèng mình, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Coù ngöôøi thua mình, ñoù laø noùi coù ngöôøi thua mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi baèng mình noùi laø mình hôn ngöôøi, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Khoâng coù ngöôøi hôn mình, ñoù laø noùi khoâng coù ngöôøi hôn mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi baèng mình noùi laø ngöôøi baèng mình, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Khoâng coù ngöôøi baèng mình, ñoù laø noùi khoâng coù ngöôøi baèng mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi baèng mình noùi laø mình hôn ngöôøi, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Khoâng coù ngöôøi thua mình, ñoù laø noùi khoâng coù ngöôøi thua mình, töùc thì ñoái vôùi ngöôøi hôn mình noùi laø ngöôøi thua mình, coøn laïi noùi nhö tröôùc. Chín loaïi Maïn naøy töùc laø thuoäc veà ba loaïi Maïn trong baûy loaïi Maïn, ñoù goïi laø Maïn-Quaù maïn-Ty maïn. Döïa vaøo baûn luaän naøy maø giaûi thích nhö vaäy. Döïa vaøo luaän Phaåm Loaïi Tuùc thì trong loaïi Maïn laø mình hôn ngöôøi thaâu nhieáp ba loaïi Maïn, neáu ñoái vôùi thua mình maø noùi laø mình hôn thì chính laø Maïn, neáu ñoái vôùi baèng mình maø noùi laø mình hôn thì chính laø Quaù maïn, neáu ñoái vôùi hôn mình maø noùi laø mình hôn thì chính laø Maïn-Quaù maïn. Taùm loaïi Maïn coøn laïi, nhö lyù caàn phaûi noùi. Chín loaïi Maïn naøy ñeàu bao goàm do Kieán-Tu maø ñoaïn, nhöng trong naøy khoâng noùi ñeán, coù ngöôøi noùi: Bôûi vì laø luaän phuï thuoäc. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì loaïi aáy khoâng phaûi laø töông töï vôùi

Kieán. Coù nhöõng kieán chaáp nhö vaäy: Gioù khoâng thoåi, soâng khoâng chaûy, löûa khoâng chaùy, söõa khoâng ñoâng, thai khoâng mang, maët trôøi-maët traêng khoâng moïc khoâng laën, töï taùnh taïp nhieãm-thanh tònh an truù khoâng taêng-khoâng giaûm. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, do kieán Khoå maø ñoaïn. Ñaây laø Bieân chaáp kieán, thuoäc veà Thöôøng kieán, laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa noù; do kieán Khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy veà ñoái trò cuûa noù, noùi roäng ra nhö tröôùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 858

Ñaúng khôûi cuûa kieán chaáp aáy nhö theá naøo? Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Coù caùc ngoaïi ñaïo bôûi vì suy xeùt khoâng ñuùng ñaén, chaáp laø coù Ngaõ thaät söï, thöôøng toàn taïi vi teá khaép taát caû moïi nôi, aån kín saâu xa ôû trong caùc phaùp, luùc taùc ñoäng thaáy gioù thoåi-soâng chaûy…thì noùi laø do Ngaõ taïo ra, chöù khoâng phaûi laø gioù-soâng… coù theå nhö vaäy; nhö thaáy caây lay ñoäng thì bieát laø do gioù taïo ra, luùc thaân theå cöû ñoäng thì bieát laø do con ngöôøi taïo ra.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Coù caùc ngoaïi ñaïo bôûi vì söï suy xeùt taø vaïy, chaáp laø coù Ngaõ thaät söï, thöôøng toàn taïi vi teá, coù taùc duïng thuø thaéng, laøm chuyeån bieán caùc phaùp, luùc thaáy gioù thoåi-soâng chaûy…, noùi laø Ngaõ khieán cho caùc phaùp hieän baøy töôùng traïng nhö vaäy; nhö caây… lay ñoäng thaáy boùng cuõng lay ñoäng, luùc hoùa chuû noùi naêng thì hoùa thaân cuõng noùi naêng.” Coù ngöôøi noùi: Ngoaïi ñaïo ñaït ñöôïc Ñònh theá tuïc, thaáy caùc höõu tình löu chuyeån khaép caùc neõo noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn, thaáy gioù-soâng… tuøy theo nôi choán-tuøy theo thôøi gian coù vaø khoâng coù chaúng heà nhaát ñònh, lieàn noùi laø coù Ngaõ thöôøng toàn taïi vi teá, coù taùc duïng thuø thaéng, khieán cho caùc loaïi gioù-soâng… chuyeån bieán, hoaëc laø coù-hoaëc laø khoâng coù. Coù ngöôøi noùi: Ngoaïi ñaïo gaàn guõi baïn aùc, thuaän theo baïn aùc daïy baûo, cho neân phaùt khôûi kieán chaáp nhö vaäy. Chuùng sinh chaáp do Ngaõ laøm ra…, cho ñeán noùi roäng ra. Trong naøy, giaûi thích toùm löôïc veà nghóa cuûa baøi tuïng chæ trích aùc kieán trong caùc kinh ñaõ noùi. Chaáp Ngaõ coù naêng löïc laøm ra…, ñoù laø chaáp trong thaân beân trong coù nghóa thuø thaéng cuûa Ngaõ chuû ñoäng laøm ra, chuû ñoäng sinh ra, chuû ñoäng hoùa ra caùc vaät. Chaáp ngöôøi khaùc coù theå laøm ra…, ñoù laø chaáp trong thaân beân ngoaøi coù nghóa thuø thaéng cuûa Ngaõ chuû ñoäng laøm ra, chuû ñoäng sinh ra, chuû ñoäng hoùa ra caùc vaät. Chuû ñoäng laøm ra, laø laøm ra phaùp luoân luoân coù beân trong; chuû ñoäng sinh ra, laø sinh ra phaùp luoân luoân coù beân ngoaøi; chuû ñoäng hoùa ra, laø hoùa laøm trong-ngoaøi, khoâng phaûi laø phaùp luoân luoân coù. Laïi nöõa, chuû ñoäng laøm ra, laø laøm ra caùc phaùp cuûa thaân mình; chuû ñoäng sinh ra, laø sinh ra caùc phaùp cuûa thaân khaùc; chuû ñoäng hoùa ra, laø hoùa laøm caùc phaùp thuoäc veà loaøi phi tình. Taát caû, ñoù laø moãi moät chöù khoâng phaûi laø taát caû, laø hieån baøy veà caùc ngoaïi ñaïo chaáp rieâng bieät töøng loaïi moät chöù khoâng phaûi laø taát caû. Gioáng nhö muõi teân, ñoù laø bôûi vì aùc kieán coù theå laøm cho bò toån thöông, laø hieån baøy veà haønh töôùng cuûa aùc kieán naøy maïnh meõ saéc beùn,

töø xa coù theå laøm cho toån thöông, gioáng nhö muõi teân ñoäc; caùc ngoaïi ñaïo aáy do Voâ minh laøm cho ñui muø, khoâng coù theå quaùn xeùt nhaän bieát loãi laàm tai hoïa ñuùng nhö thaät. Neân quaùn xeùt ñaây laø muõi teân..., cho ñeán noùi roäng ra. Trong naøy, khuyeân nhuû hoï neân quaùn xeùt aùc kieán laø muõi teân ñoäc thaät söï, bôûi vì laøm keû ñi tröôùc daãn ñöôøng cho giaø-beänh-cheát, nhö muõi teân ñoäc cuûa theá gian laøm cho chuùng sinh ñau khoå. Nhö vaäy, aùc kieán daãn ñeán caùc loaïi khoå ñau phieàn muoän nhö giaø-beänh... Chuùng sinh coù ñuû caùc loaïi Maïn..., cho ñeán noùi roäng ra. Trong naøy, hieån baøy roõ raøng coù ñuû baûy loaïi Maïn, laø do Maïn maø raøng buoäc-vöôùng maéc, choáng ñoái traùi ngöôïc laãn nhau ñoái vôùi Ñoaïn kieán- Thöôøng kieán, khoâng coù theå vöôït qua bieån roäng sinh töû voâ bôø beán. Baûy loaïi Maïn noùi nhö treân. Vöôùng maéc laø vöôùng maéc phaàn ít; nhieàu vöôùng maéc laø vöôùng maéc phaàn nhieàu; vöôùng maéc khaép nôi laø vöôùng maéc taát caû moïi nôi. Raøng buoäc..., cuõng nhö vaäy. Hoûi: Vöôùng maéc vaø raøng buoäc sai bieät theá naøo? Ñaùp: Teân goïi töùc laø sai bieät. Laïi nöõa, nghóa cuõng coù sai bieät, vöôùng maéc ñoù laø dính chaëc, laø nghóa veà khoù tröø saïch; raøng buoäc ñoù laø quaán chaëc, laø nghóa veà khoù côûi boû. Laïi nöõa, vöôùng maéc laø raøng buoäc veà töông öng, raøng buoäc laø raøng buoäc veà sôû duyeân, ñoù laø bôûi vì baûy loaïi Maïn coù ñuû hai loaïi raøng buoäc, cho neân luoân luoân vöôùng maéc-luoân luoân raøng buoäc ñoái vôùi chuùng sinh aáy. Laïi nöõa, vöôùng maéc ñoù laø vöôùng maéc veà taâm aáy, raøng buoäc ñoù laø raøng buoäc veà thaân aáy. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa hai nghóa cuûa raøng buoäc vaø vöôùng maéc. Choáng ñoái traùi ngöôïc laãn nhau ñoái vôùi Ñoaïn kieán-Thöôøng kieán, nhö ngöôøi taïi gia do tham raøng buoäc-vöôùng maéc, cho neân choáng ñoái traùi ngöôïc laãn nhau ñoái vôùi söï thaâu nhieáp tieáp nhaän; nhöõng ngöôøi xuaát gia do Maïn raøng buoäc, cho neân choáng ñoái traùi ngöôïc laãn nhau ñoái vôùi Ñoaïn kieán-Thöôøng kieán. Bieån roäng sinh töû voâ bôø beán, khoâng ngöøng löu chuyeån trong caùc neõo-caùc sinh loaïi laø nghóa cuûa sinh töû. Nhö vaäy, sinh töû khoâng coù ñôøi tröôùc, bôûi vì khoâng coù theå bieát ñöôïc. Coù nhaân tröôùc maø coù ñôøi sau, bôûi vì nhaäp Nieát-baøn laø giôùi haïn cuoái cuøng. Laïi nöõa, soá löôïng cuûa sinh töû laâu xa, khoâng bieát ñeán luùc naøo ñöôïc

giaûi thoaùt, cho neân goïi laø voâ bôø beán. Ñöôïc-seõ ñöôïc ñeàu laø buïi baån..., cho ñeán noùi roäng ra. Ñaây laø hieån baøy veà caùc ngoaïi ñaïo ôû trong Uaån-Giôùi-Xöù ñaõ ñöôïc- seõ ñöôïc, bôûi vì buïi baëm cuûa tham-saân-si laøm cho vaáy baån, cho neân khoâng thaáy ñuùng nhö thaät ñoái vôùi sai laàm thuoäc giôùi haïn cuûa hai haønh khoå-vui, bôûi vì khoâng thaáy cho neân chìm ñaém ñeán cuøng-chaïy theo ñeán cuøng. Chìm ñaém, ñoù laø quaù chaäm chaïp khoâng coù theå tieán leân höôùng veà; chaïy theo, ñoù laø quaù voäi vaøng khoâng coù theå thoâng suoát ñeán nôi. Nghóa coøn laïi trong tuïng, nhö luaän giaûi thích ñaày ñuû. Nhö trong kinh noùi: “Coù nhöõng haøng Sa-moân vaø Baø-la-moân, ñeàu döïa vaøo thaéng giaûi khôûi leân

nhöõng söï tranh luaän, taát caû ñeàu ñoái vôùi naêm choán maø chuyeån. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø: 1. Chaáp laø Ngaõ sau khi cheát coù Töôûng, chæ ñieàu naøy laø chaân lyù thaät söï, coøn laïi ñeàu ngu doát hö voïng. 2. Chaáp laø Ngaõ sau khi cheát khoâng coù Töôûng. 3. Chaáp laø Ngaõ sau khi cheát khoâng phaûi laø coù Töôûng-khoâng phaûi laø khoâng coù Töôûng. 4. Chaáp laø Ngaõ sau khi cheát ñoaïn dieät. 5. Noùi laø coù Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi." Naêm loaïi ôû kinh aáy töùc laø ba loaïi ôû ñaây, ba loaïi ôû ñaây töùc laø naêm loaïi ôû kinh aáy. Naêm loaïi ôû kinh aáy töùc laø ba loaïi ôû ñaây, nghóa laø luaän veà coù Töôûng, luaän veà khoâng coù Töôûng, luaän veà khoâng phaûi laø coù Töôûng- khoâng phaûi laø khoâng coù Töôûng ôû kinh aáy, töùc laø Thöôøng kieán ôû ñaây; luaän veà ñoaïn dieät ôû kinh aáy, töùc laø Ñoaïn kieán ôû ñaây; luaän veà Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi ôû kinh aáy, töùc laø Kieán thuû ôû ñaây. Ba loaïi ôû ñaây töùc laø naêm loaïi ôû kinh aáy, nghóa laø Thöôøng kieán ôû ñaây töùc laø luaän veà coù Töôûng, luaän veà khoâng coù Töôûng, luaän veà khoâng phaûi laø coù Töôûng-khoâng phaûi laø khoâng coù Töôûng ôû kinh aáy; Ñoaïn kieán ôû ñaây töùc laø luaän veà ñoaïn dieät ôû kinh aáy; Kieán thuû ôû ñaây töùc laø luaän veà Nieát-baøn trong phaùp hieän taïi ôû kinh aáy. Laïi trong kinh Phaïm Voõng noùi: "Saùu möôi hai loaïi aùc kieán, ñeàu laáy Höõu thaân kieán laøm goác. Saùu möôi hai kieán chaáp, ñoù laø kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi tröôùc coù möôøi taùm loaïi, kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi sau coù boán möôi boán loaïi. Kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi tröôùc coù möôøi taùm loaïi, ñoù laø boán luaän veà Bieán Thöôøng, boán luaän veà Nhaát Phaàn Thöôøng, hai luaän veà Voâ Nhaân Sinh, boán luaän veà Höõu Bieân Ñaúng, boán luaän veà Baát Töû Kieåu Loaïn. Kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi sau coù boán möôi boán loaïi, ñoù laø möôøi saùu luaän veà Höõu Töôûng, taùm luaän veà Voâ Töôûng, taùm

luaän veà Phi Höõu Töôûng-Phi Voâ Töôûng, baûy luaän veà Ñoaïn Dieät, naêm luaän veà Hieän Phaùp Nieát-Baøn. Trong naøy, döïa vaøo quaù khöù khôûi leân kieán chaáp phaân bieät thì goïi laø kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi tröôùc, döïa vaøo vò lai khôûi leân kieán chaáp phaân bieät thì goïi laø kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi sau. Neáu döïa vaøo hieän taïi khôûi leân kieán chaáp phaân bieät thì loaïi naøy khoâng nhaát ñònh, hoaëc goïi laø kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi tröôùc, hoaëc goïi laø kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi sau, bôûi vì ñôøi hieän taïi laø tröôùc vò lai-sau quaù khöù, hoaëc laø nhaân cuûa vò lai-quaû cuûa quaù khöù. Trong kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi tröôùc, boán luaän veà Bieán Thöôøng: 1. Do coù theå nhôù laïi moät kieáp Hoaïi-Thaønh, hoaëc laø hai-hoaëc laø ba cho ñeán taùm möôi, hoï lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu thöôøng coøn. Hoûi: Vì sao hoï daáy leân kieán chaáp naøy? Ñaùp: Bôûi vì hoï cho raèng chuyeån bieán hoaëc laø aån hieän. Ngöôøi luaän veà chuyeån bieán, daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Söõa bieán ñoåi thaønh söõa ñaëc, haït gioáng thay ñoåi thaønh maàm non, cuûi khoâ thay ñoåi thaønh tro taøn. Nhöõng loaïi nhö vaäy, neáu noái tieáp phaùp aáy maø coù thì ñeàu laø do phaùp aáy maø chuyeån bieán, khoâng phaûi laø phaùp aáy dieät ñi coù phaùp naøy sinh ra, cho neân töï taùnh cuûa taát caû caùc phaùp laø thöôøng toàn taïi. Ngöôøi luaän veà

aån hieän, daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Töi taùnh cuûa caùc phaùp hoaëc laø aån-hoaëc laø hieän. Hoï thaáy nôi naøy tröôùc ñaây coù hình daùng hieån baøy, phaïm vi soá löôïng, maët ñaát-chaâu baõi, nuùi chuùa Dieäu Cao, nuùi non-bieån roäng-caây coái...nhö vaäy ñeàu huûy hoaïi; veà sau ôû nôi naøy laïi coù hình daùng hieån baøy, phaïm vi soá löôïng, maët ñaát-chaâu baõi...nhö vaäy ñeàu thaønh laäp, lieàn daáy leân nghó raèng: Phaùp aáy ôû khoaûng giöõa khoâng coù theå nhìn thaáy, khoâng phaûi laø taùnh hoaïi dieät, nhö vaäy luùc kieáp huûy hoaïi thì taùnh aáy aån kín, ñeán luùc kieáp thaønh laäp thì taùnh aáy laïi hieän ra. Vaû laïi, thaân baûy só thöôøng coøn, khoâng coù chuyeån ñoäng, khoâng xuùc chaïm laãn nhau, maïng khoâng coù theå laøm haïi, cho neân daáy leân nghó raèng: Ngaõ vaø söï nhôù laïi, caû hai ñeàu laø thöôøng coøn. Vì vaäy vaãn thaáy Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng toàn taïi. 2. Do coù theå nhôù laïi söï vieäc moät ñôøi, hoaëc laø hai-hoaëc laø ba cho ñeán traêm ngaøn ñôøi, hoï lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu thöôøng coøn. Bôûi vì cho raèng chuyeån bieán hoaëc laø aån hieän. Neáu hoï coù theå nhôù laïi söï Hoaïi-Thaønh cuûa theá giôùi beân ngoaøi, do thaáy nôi naøy tröôùc ñaây coù

hình daùng hieån baøy, phaïm vi soá löôïng, maët ñaát-chaâu baõi...nhö vaäy, nhö tröôùc cho ñeán maïng khoâng coù theå laøm haïi; neáu khoâng coù theå nhôù laïi söï Hoaïi-Thaønh cuûa theá giôùi beân ngoaøi, chaáp theá gian thöôøng coøn thì lyù khoâng caàn phaûi noùi, cho neân daáy leân nghó raèng: Ngaõ vaø söï nhôù laïi, caû hai ñeàu laø thöôøng coøn. Vì vaäy vaãn thaáy Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng toàn taïi. Hoûi: Nghóa naøy vaø nghóa thöù nhaát coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Tröôùc tuy nhôù nhieàu maø ñoái vôùi naêng löïc nhôù laïi caùc ñôøi khoâng giaùn ñoaïn chöa ñaït ñöôïc töï taïi, nay tuy nhôù ít maø ñoái vôùi naêng löïc nhôù laïi caùc ñôøi khoâng giaùn ñoaïn ñaõ ñaït ñöôïc töï taïi. 3. Do Thieân nhaõn nhìn thaáy caùc uaån cuûa caùc höõu tình noái tieáp nhau luùc cheát-luùc sinh, ñoù laø thaáy caùc uaån Töû höõu khoâng giaùn ñoaïn-Trung höõu hieän roõ tröôùc maét, laïi thaáy caùc uaån Trung höõu khoâng giaùn ñoaïn-Sinh höõu hieän roõ tröôùc maét, laïi thaáy caùc uaån Sinh höõu khoâng giaùn ñoaïn-Boån höõu hieän roõ tröôùc maét, caùc uaån ôû phaàn vò Boån höõu noái tieáp nhau cho ñeán Töû höõu, ví nhö nöôùc chaûy-ñeøn chaùy noái tieáp nhau. Bôûi vì khoâng hieåu bieát veà söï sinh dieät vi teá, ôû trong caùc uaån lieàn khôûi leân töôûng laø thöôøng coøn, cho neân ñaõ chaáp laø Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng coøn. Bôûi vì cho raèng chuyeån bieán hoaëc laø aån hieän, nhö dao ôû trong voû, nhö raén ôû trong hang, nhö ngöôøi ôû trong nhaø toái taêm, vaøo ra aån hieän khoâng nhaát ñònh, cho neân daáy leân nghó raèng: Ngaõ vaø söï nhìn thaáy, caû hai ñeàu laø thöôøng coøn. Vì vaäy vaãn thaáy Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng toàn taïi. 4. Do suy xeùt tìm toøi khoâng nhaän bieát ñuùng nhö thaät, ñoù laø Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng toàn taïi, hoï daáy leân nghó raèng: Coù phaùp thöôøng xuyeân coù, khoâng coù phaùp luoân luoân khoâng coù, khoâng coù phaùp naøo khoâng coù theå sinh ra, coù phaùp khoâng coù theå dieät ñi. Bôûi vì hoï chaáp laø taùnh cuûa nhaân quaû töø voâ thæ ñeán nay chæ laø moät, khoâng coù dieät ñi-khoâng coù khôûi leân, cho neân ñeàu thuoäc kieán chaáp phaân bieät veà ñôøi

tröôùc. Neáu hoï chaáp Saéc duøng laøm Ngaõ, thì bôûi vì thaáy hình daùng hieän baøy luoân luoân töông töï, cho neân lieàn chaáp laø thöôøng coøn. Neáu chaáp taâm… duøng laøm Ngaõ, thì bôûi vì phaùp cuûa taâm… khoâng ngöøng sinh khôûi, töông töï sinh khôûi, luoân luoân sinh khôûi, khoâng coù theå nhaän bieát roõ raøng veà söï sinh dieät vi teá, coù theå nhôù laïi söï vieäc ñaõ traûi qua xöa kia, vieäc laøm tröôùc sau töông töï laãn nhau, phaùp khaùc khoâng ngaên ngaïi, cho neân lieàn chaáp laø thöôøng coøn. Bôûi vì hoï suy xeùt tìm toøi hö voïng nhö vaäy, cho neân chaáp Ngaõ vaø theá gian ñeàu laø thöôøng toàn taïi. Nhö vaäy, boán loaïi luaän veà Bieán Thöôøng laø kieán chaáp phaân bieät

thuoäc ñôøi tröôùc, döïa vaøo boán söï vieäc laø Kieáp vaø Sinh-Töû sinh-suy xeùt tìm toøi maø khôûi leân. Boán luaän veà Nhaát Phaàn Thöôøng: 1. Töø coõi Phaïm Theá cheát ñi-sinh ñeán nôi naøy, do ñaït ñöôïc Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, cho neân daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Chuùng ta ñeàu laø do Ñaïi Phaïm Thieân Vöông maø hoùa ra, Phaïm Vöông chuû ñoäng bieán hoùa thöôøng toàn taïi ôû coõi aáy, chuùng ta thuï ñoäng bieán hoùa cho neân laø khoâng thöôøng coøn. 2. Nghe Phaïm Vöông coù caùch nhìn nhö vaäy, laäp ra luaän thuyeát nhö vaäy: Ñaïi chuûng laø khoâng thöôøng coøn, taâm laø thöôøng toàn taïi. Hoaëc noùi ñaûo laïi ñieàu naøy: Taâm laø khoâng thöôøng coøn, ñaïi chuûng laø thöôøng toàn taïi. Ngöôøi cuøng tieáp nhaän ñieàu aáy, hoaëc laø ôû coõi Phaïm Theá, hoaëc laø sinh ñeán nôi naøy, hoaëc laø laàn löôït chuyeån tieáp nghe ñeán ñaïo lyù nhö vaäy, lieàn daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Ngaõ duøng Ñaïi Phaïm Thieân Vöông laøm haïn löôïng, vì vaäy cho neân theá gian moät phaàn laø thöôøng toàn taïi, moät phaàn laø khoâng thöôøng coøn. 3. Coù ngöôøi tröôùc kia töø coõi trôøi Hyù Vong cheát ñi-sinh ñeán nôi naøy, do ñaït ñöôïc Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, cho neân lieàn daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Coõi trôøi aáy coù nhöõng ngöôøi khoâng maõi vui ñuøa daïo chôi queân maát yù nieäm, thì thöôøng toàn taïi ôû coõi aáy; chuùng ta tröôùc kia bôûi vì maõi vui ñuøa daïo chôi queân maát yù nieäm, töø coõi aáy cheát ñi cho neân laø khoâng thöôøng coøn. 4. Coù ngöôøi tröôùc kia töø coõi trôøi YÙ Phaãn cheát ñi-sinh ñeán nôi naøy, do ñaït ñöôïc Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, cho neân lieàn daáy leân kieán chaáp nhö vaäy: Coõi trôøi aáy coù nhöõng ngöôøi yù khoâng quaù giaän döõ, lieác maét nhìn nhau, thì thöôøng toàn taïi ôû coõi aáy; chuùng ta tröôùc kia bôûi vì yù raát giaän nhau, lieác maét nhìn nhau, töø coõi aáy cheát ñi cho neân laø khoâng thöôøng coøn. Hoûi: Chö Thieân nhö vaäy truù ôû nôi naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Hoï truù töøng baäc ôû nuùi Dieäu Cao. Coù ngöôøi noùi: Ñoù laø coõi trôøi Tam Thaäp Tam. Nhö vaäy, boán loaïi luaän veà Nhaát Phaàn Thöôøng laø kieán chaáp phaân bieät thuoäc ñôøi tröôùc, do chaáp boán söï vieäc laø Ñaïi Phaïm-Ñaïi chuûng hoaëc laø Taâm-vui ñuøa queân maát vaø giaän döõ maø khôûi leân. Hai luaän veà Voâ Nhaân Sinh: 1. Töø höõu tình coõi trôøi Voâ Töôûng cheát ñi-sinh ñeán nôi naøy, do ñaït ñöôïc Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, cho neân tuy coù theå nhôù laïi taâm Voâ töôûng rôøi khoûi coõi aáy vaø caùc phaàn vò sau, maø khoâng coù theå nhôù laïi caùc phaàn vò

voán coù tröôùc khi rôøi khoûi taâm, lieàn daáy leân nghó raèng: Ngaõ ôû luùc aáy voán khoâng coù maø khôûi leân, caùc phaùp nhö Ngaõ cuõng thuaän theo taát caû voán khoâng coù maø sinh ra. Vì vaäy lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian ñeàu khoâng coù nhaân maø töï nhieân sinh khôûi. 2. Do suy xeùt tìm toøi hö voïng, suy xeùt tìm toøi nhöõng gì thaân naøy ñaõ traûi qua ñeàu coù theå nhôù laïi, thaân tröôùc neáu coù söï vieäc ñaõ traûi qua luùc aáy, thì nay trong thaân naøy cuõng seõ coù theå nhôù laïi, ñaõ khoâng coù theå nhôù laïi cho neân bieát thaân aáy khoâng coù. Laïi daáy leân nghó raèng: Neáu döïa vaøo phaùp aáy sinh ra thì caùc loaïi höõu tình nhaát ñònh vaãn töïa nhö phaùp aáy, nhö saâu boï trong söõa ñaëc vaãn töïa nhö söõa ñaëc, saâu boï trong phaân traâu vaãn töïa nhö phaân traâu, saâu boï trong laù xanh vaãn töïa nhö laù xanh, cha meï sinh con vaãn töïa nhö cha meï, khoâng phaûi laø ngay nôi söõa ñaëc... laø nhaân cuûa saâu boï... Vì vaäy bieát taát caû caùc thaân vaø caùc phaùp nhö Caên-Giaùc-Tueä... ñeàu khoâng coù nhaân maø khôûi leân. Laïi daáy leân nghó raèng: Hieän thaáy caùc loaøi Khoâng töôùc-Loan- Phöôïng..., caùc loaïi nuùi ñaù-coû caây-hoa traùi-gai goùc..., maøu saéc-hình daùng sai bieät ñeàu khoâng nhôø vaøo nhaân maø töï nhieân coù. Hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Ai maøi nhoïn gai goùc, ai veõ ra chim thuù, ai chaát thaønh nuùi cao, ai khoeùt ra hang hoác, ai laïi deät thaønh coû caây hoa traùi? Nhö vaäy taát caû ñeàu khoâng nhôø vaøo nhaân, taïo ra theá gian laø töø khoâng coù maø töï nhieân coù. Vì vaäy lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian ñeàu khoâng coù nhaân sinh khôûi maø töï nhieân coù. Nhö vaäy, hai loaïi luaän veà Voâ Nhaân Sinh laø kieán chaáp phaân bieät thuoäc ñôøi tröôùc, do hai söï vieäc laø coõi trôøi Voâ Töôûng vaø suy xeùt tìm toøi hö voïng maø khôûi leân. Boán luaän veà Höõu Bieân Ñaúng: 1. Do Thieân nhaõn nhìn thaáy phía döôùi chæ ñeán ñòa nguïc voâ giaùn, nhìn thaáy phía treân chæ ñeán coõi trôøi Tónh löï thöù nhaát, chaáp laø Ngaõ ôû trong ñoù thaûy ñeàu ñaày khaép. Hoï daáy leân nghó raèng: Vöôït quaù nôi naøy neáu coù Ngaõ vaø theá gian thì mình cuõng phaûi nhìn thaáy, ñaõ khoâng coøn thaáy nöõa cho neân bieát khoâng phaûi laø coù. Vì vaäy lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu coù giôùi haïn. Töùc laø hai loaïi naøy coù nghóa veà phaïm vi haïn ñònh. 2. Do döïa vaøo Tónh löï thuoäc phaàn thuø thaéng, phaùt khôûi Thieân nhaõn thanh tònh, nhìn thaáy theo chieàu ngang khoâng coù giôùi haïn, cho neân chaáp laø Ngaõ ôû trong ñoù thaûy ñeàu ñaày khaép. Vì vaäy lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu khoâng coù giôùi haïn. Töùc laø hai loaïi naøy khoâng coù nghóa veà phaïm vi haïn ñònh. 3. Do Thieân nhaõn vaø Thaàn caûnh thoâng. Do Thieân nhaõn thoâng nhìn

thaáy phía döôùi chæ ñeán ñòa nguïc voâ giaùn, nhìn thaáy phía treân chæ ñeán coõi trôøi Tónh löï thöù nhaát; do Thaàn caûnh thoâng chuyeån thaân ñi theo chieàu ngang khoâng ñaït ñöôïc giôùi haïn, lieàn ñoái vôùi phía treân-phía döôùi khôûi leân töôûng laø coù giôùi haïn, ñoái vôùi theá giôùi theo chieàu ngang khôûi leân töôûng laø khoâng coù giôùi haïn, cho neân chaáp laø Ngaõ ôû trong ñoù thaûy ñeàu ñaày khaép.

Vì vaäy lieàn chaáp laø Ngaõ vaø theá gian, cuõng coù giôùi haïn-cuõng khoâng coù giôùi haïn. Töùc laø hai loaïi naøy cuøng coù nghóa veà coù phaïm vi haïn ñònh-khoâng coù phaïm vi haïn ñònh. 4. Khoâng phaûi laø coù giôùi haïn-khoâng phaûi laø khoâng coù giôùi haïn, töùc laø ngaên chaën loaïi thöù ba maø laøm thaønh loaïi thöù tö naøy. Hoï daáy leân nghó raèng: Ngaõ vaø theá gian ñeàu khoâng coù theå noùi nhaát ñònh laø coù giôùi haïn- nhaát ñònh laø khoâng coù giôùi haïn, nhöng ñeàu laø coù thaät. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Bôûi vì hoï thaáy theá gian theo chieàu ngang khoâng coù giôùi haïn, cho neân chaáp Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu khoâng phaûi laø coù giôùi haïn; bôûi vì hoï thaáy theá gian theo chieàu doïc coù giôùi haïn, cho neân chaáp Ngaõ vaø theá gian, caû hai ñeàu khoâng phaûi laø khoâng coù giôùi haïn, tuy khoâng coù quyeát ñònh maø thaät söï coù Ngaõ. Laïi coù ngöôøi noùi: Hoï chaáp laø Theå cuûa Ngaõ hoaëc taûn ra-hoaëc tuï vaøo khoâng coù theå noùi nhaát ñònh, taûn ra thì khoâng coù giôùi haïn cho neân noùi khoâng phaûi laø coù giôùi haïn, tuï vaøo thì coù giôùi haïn cho neân noùi khoâng phaûi laø khoâng coù giôùi haïn. Hoûi: Nhö vaäy boán loaïi ñaõ duyeân vôùi hieän taïi, vì sao noùi laø phaân bieät veà ñôøi tröôùc? Ñaùp: Ñoù laø chôø ñeán vò lai cuõng goïi laø ñôøi tröôùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Boán loaïi naøy bôûi vì nhôù laïi kieáp Thaønh-kieáp Hoaïi maø kieán laäp, cho neân ñeàu coù theå noùi laø phaân bieät veà ñôøi tröôùc, nghóa laø luaän thöù nhaát do nhôù laïi luùc kieáp Thaønh ôû quaù khöù, Ngaõ vaø theá gian theo chieàu doïc thì coù phaïm vi haïn ñònh, cho neân lieàn khôûi leân töôûng laø coù giôùi haïn; neáu luaän thöù hai do nhôù laïi luùc kieáp Thaønh ôû quaù khöù, Ngaõ vaø theá gian theo chieàu ngang thì khoâng coù phaïm vi haïn ñònh, cho neân lieàn khôûi leân töôûng laø khoâng coù giôùi haïn; neáu luaän thöù ba do nhôù laïi luùc kieáp Thaønh ôû quaù khöù, Ngaõ vaø theá gian theo chieàu doïc thì coù phaïm vi haïn ñònh, theo chieàu ngang thì khoâng coù phaïm vi haïn ñònh, cho neân khôûi leân töôûng laø cuõng coù giôùi haïn-cuõng khoâng coù giôùi haïn; neáu luaän thöù tö do nhôù laïi luùc kieáp Hoaïi ôû quaù khöù, Ngaõ vaø theá gian tuy khoâng coù theå ñaït ñöôïc phaïm vi soá löôïng roäng heïp, maø ñeàu laø coù thaät, cho neân khôûi leân töôûng khoâng phaûi laø coù giôùi haïn-cuõng khoâng phaûi laø khoâng coù giôùi haïn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 199 866

Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chaáp coù giôùi haïn töùc laø Ñoaïn kieán; chaáp khoâng coù giôùi haïn töùc laø Thöôøng kieán; chaáp cuõng coù giôùi haïn-cuõng khoâng coù giôùi haïn, töùc laø moät phaàn Ñoaïn kieán-moät phaàn Thöôøng kieán; chaáp khoâng phaûi laø coù giôùi haïn-khoâng phaûi laø khoâng coù giôùi haïn, töùc laø chæ khôûi leân Taùt-ca-da kieán. Nhö vaäy, boán loaïi luaän veà Höõu Bieân Ñaúng laø kieán chaáp phaân bieät thuoäc ñôøi tröôùc, phaàn nhieàu döïa vaøo boán söï vieäc ñaõ noùi ôû tröôùc maø khôûi leân. Boán luaän veà Baát Töû Kieåu Loaïn, baát töû goïi laø trôøi, bôûi vì ngoaïi ñaïo chaáp raèng coõi trôøi Tröôøng Thoï laø thöôøng toàn taïi khoâng cheát. Coù caùc ngoaïi ñaïo caàu sinh ñeán coõi trôøi aáy, nghe ngoaïi ñaïo luaän baøn ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Neáu coù ai coù theå traû lôøi veà coõi trôøi baát töû aáy, ngöôøi hoûi khoâng coù gì laãn loän thì ñöôïc sinh ñeán coõi trôøi aáy; neáu khoâng coù theå traû lôøi veà coõi trôøi baát töû aáy, ngöôøi

hoûi khoâng coù gì laãn loän thì khoâng coù nghóa ñöôïc sinh ñeán.” Nhöng khoâng coù gì laãn loän coù hai loaïi: 1. Coù töôùng coù phaân bieät. 2. Khoâng coù töôùng khoâng coù phaân bieät. Coù söï nhìn nhaän chaân thaät thì khoâng coù töôùng khoâng coù phaân bieät, bôûi vì khoâng coù sôû y; khoâng coù söï nhìn nhaän chaân thaät thì coù töôùng coù phaân bieät, bôûi vì coù sôû y. Caùc haïng ngoaïi ñaïo kia ôû trong caùc caâu hoûi veà baát töû khoâng coù gì laãn loän, duøng lôøi noùi laøm cho laãn loän. 1. Daáy leân nghó raèng: Mình khoâng bieát nhö thaät, hoaëc laø thieän- hoaëc laø baát thieän vaø boán Thaùnh ñeá, coù nhöõng Sa-moân vaø Baø-la-moân khaùc caàu mong bieát nhö thaät ñoái vôùi nghóa nhö vaäy, neáu hoï hoûi mình veà nghóa nhö vaäy, neáu mình traû lôøi quyeát ñònh veà caâu hoûi cuûa hoï, thì trôû thaønh noùi doái, bôûi vì noùi doái cho neân mình seõ khoâng ñöôïc sinh ñeán coõi trôøi aáy. Bôûi vì hoï sôï noùi doái, cho neân ôû trong caâu hoûi veà baát töû khoâng coù gì laãn loän, duøng lôøi noùi laøm cho laãn loän, nghóa laø ñöa ra caùch noùi naøy: Toâi ôû trong nghóa bí maät cuûa chö Thieân khoâng neân noùi ra taát caû, hoaëc laø söï chöùng ñaït cuûa mình, hoaëc laø ñaïo thanh tònh. 2. Daáy leân nghó raèng: Mình khoâng bieát nhö thaät, hoaëc laø thieän- hoaëc laø baát thieän vaø boán Thaùnh ñeá, coù nhöõng Sa-moân vaø Baø-la-moân khaùc caàu mong bieát nhö thaät ñoái vôùi nghóa nhö vaäy, neáu hoï hoûi mình veà nghóa nhö vaäy, neáu mình gaït boû khoâng coù nghóa veà caâu hoûi cuûa hoï, thì trôû thaønh taø kieán, bôûi vì taø kieán cho neân mình seõ khoâng ñöôïc sinh ñeán coõi trôøi aáy. Bôûi vì hoï sôï taø kieán, cho neân ôû trong caâu hoûi veà baát töû khoâng coù gì laãn loän, duøng lôøi noùi laøm cho laãn loän; coøn laïi noùi nhö tröôùc. 3. Daáy leân nghó raèng: Mình khoâng bieát nhö thaät, hoaëc laø thieän-

hoaëc laø baát thieän vaø boán Thaùnh ñeá, coù nhöõng Sa-moân vaø Baø-la-moân khaùc caàu mong bieát nhö thaät ñoái vôùi nghóa nhö vaäy, neáu hoï hoûi mình veà nghóa nhö vaäy, neáu mình khoâng thaät söï phuø hôïp vôùi caâu hoûi cuûa hoï, thì chaéc laø hoï seõ vaën hoûi, mình seõ khoâng bieát, bôûi vì khoâng bieát cho neân mình seõ khoâng ñöôïc sinh ñeán coõi trôøi aáy. Bôûi vì hoï sôï khoâng bieát, cho neân ôû trong caâu hoûi veà baát töû khoâng coù gì laãn loän, duøng lôøi noùi laøm cho laãn loän; coøn laïi noùi nhö tröôùc. 4. Daáy leân nghó raèng: Taùnh mình muø môø keùm coûi, khoâng coù theå taäp hôïp ngoân töø laøm cho laãn loän. Laïi daáy leân nghó raèng: Neáu luoân luoân chaáp sai traùi laøm toát laønh tuyeät vôøi, bôûi vì luoân luoân chaáp sai traùi thì ñeàu phuø hôïp vôùi taâm cuûa caùc höõu tình. Neáu coù ñieàu gì traùi ngöôïc ñoái vôùi taâm ngöôøi khaùc, thì mình seõ khoâng ñöôïc sinh ñeán coõi trôøi aáy, cho neân mình phaûi döïa vaøo lyù khoâng traùi ngöôïc nhau. Neáu coù ngöôøi hoûi mình laø coù ñôøi sau hay khoâng, thì caàn phaûi hoûi vaën laïi raèng oâng muoán theá naøo? Neáu noùi laø muoán coù ñôøi sau, thì neân noùi hôïp vôùi hoï raèng: Toâi ñoái vôùi ñôøi sau cuõng chaáp nhaän laø coù. Nhö vaäy, hoûi veà khoâng coù, cuõng coù-cuõng khoâng coù, khoâng phaûi laø coù-khoâng phaûi laø khoâng coù; hoaëc laø hoûi nhö vaäy, hoaëc laø khoâng nhö vaäy, hoaëc laø khaùc, hoaëc laø khoâng khaùc, ñeàu caàn phaûi hoûi vaën laïi, tuøy theo yù muoán cuûa hoï thì mình seõ hôïp vôùi hoï. Laïi daáy leân nghó raèng: Taùnh mình ngu si, neáu choáng

ñoái ngöôøi khaùc thì hoï seõ rôøi xa mình. Bôûi vì hoï sôï ngu si, cho neân ôû trong caùc caâu hoûi veà baát töû khoâng coù gì laõn loän, duøng lôøi noùi laøm cho laãn loän. Hoûi: Boán loaïi nhö vaäy thì thuoäc veà kieán naøo? Ñaùp: Boán loaïi aáy ñoái vôùi coõi trôøi khôûi leân töôûng laø baát töû, ñeàu thuoäc veà Thöôøng kieán; cho raèng traû lôøi caâu hoûi cuûa ngöôøi khaùc laøm nhaân sinh ñeán coõi trôøi, laø thuoäc veà Giôùi caám thuû. Hoûi: Boán loaïi naøy leõ naøo laø phaân bieät veà ñôøi tröôùc? Ñaùp: Bôûi vì boán loaïi naøy ñeàu ñoái vôùi söï vieäc hieän taïi maø chuyeån, chôø ñeán vò lai cho neân laäp thaønh teân goïi laø ñôøi tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Boán loaïi naøy ñeàu duyeân vôùi söï chæ daïy ñaõ nghe tröôùc ñaây, nghóa laø ngoaïi ñaïo aáy tröôùc ñaây nghe söï chæ daïy cao nhaát maø thaày mình ñaõ noùi, caàn phaûi döïa vaøo nhö vaäy ñeå traû lôøi caâu hoûi cuûa ngöôøi khaùc veà vieäc sinh ñeán coõi trôøi baát töû, coõi trôøi baát töû aáy caàn phaûi döïa vaøo nhö vaäy ñeå traû lôøi caâu hoûi maø ñaït ñöôïc. Vì vaäy boán loaïi naøy ñeàu laø thuoäc veà kieán chaáp phaân bieät ñôøi tröôùc. Nhö vaäy, boán loaïi luaän veà Baát Töû Kieåu Loaïn laø kieán chaáp phaân bieät thuoäc ñôøi tröôùc, döïa vaøo söï sôï haõi noùi doái-taø kieán-khoâng hieåu bieát- ngu ñoän maø khôûi leân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.